

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

ΙΣ τὸ «Μικρασιατικὸν ἡμερολόγιον» ἡ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Σίβυλλα γράφουσα λογία δεσποινίς, δημοσιεύει ἐκτενῆ μελέτην περὶ τῆς Ἑλληνίδος ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, εἰκονίζουσα χρονολογικῶς τὴν ἐξελίξιν τῆς γυναικείας ἐν τῇ Ἑλλ. τέχνῃ ἐπιδόσεως. Ἀναφέρει τὰς παλαιωτέρας Ἑλληνίδας καλλιτέχνιδας Ἀλταμούρα, Γενναδίου, Ἀμυραδάκη, ἀδελφὰς Προυαλέντη, περισσότερων ὅμως ἐνδιατρίβει εἰς τὰς νεωτέρας.

Μεταφέρουмен ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ἀπόσπασμα περὶ τῆς πρώτης ἐν Ἑλλάδι ἐπισήμου, οὕτως εἰπεῖν, ἐμφανίσεως καὶ ἀνγνωρίσεως τοῦ γυναικείου καλλιτεχνικοῦ ταλάντου.

«... Κατὰ τὸ 1894 γίνονται αἱ γυναῖκες σιωπηλῶς τὸ πρῶτον δεκταὶ ἐν τῷ Μετοσοβίῳ Πολυτεχνεῖῳ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως αὐτοῦ, οὐχὶ ὡς τακτικαὶ μαθήτριά ἐγγεγραμμέναι, ἀλλ' ὅπως παρακολουθοῦσι τὰ μαθήματα τῆς καλλιτεχνικῆς σχολῆς.

Τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα ὀφείλεται εἰς τὰς ἐπανελημμένας καὶ ἐπιμόνους αἰτήσεις τινῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ Καλλιτεχνίᾳ ἰδιωτικῶς ἀσχολουμένων Ἑλληνίδων, βῆμα ἀβέβαιον πρὸς τὴν καλλ. ἐκπαίδευσιν τῆς νεωτέρας Ἑλληνίδος, ἀλλ' ἐλπιδοφόρον. Καὶ ἡ ἀδεια ὅμως αὕτη μετ' ὀλίγον ἀνεκλήθη, ἐνεκεν ἀνετεργείας.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1900 ἡ Ἐταιρεία τῶν Φιλοτέχνων προτάσει τοῦ γενικοῦ γραμματέως καὶ ἰδρυτοῦ αὐτῆς κ. Δ. Ι. Καλογεροπούλου συνιστᾷ Καλλιτεχνικὴν σχολὴν Κυριῶν, ἥτις εἶνε ἡ μόνη μέχρι σήμερον ἰδρυθεῖσα τοιαύτη ἐν Ἀνατολῇ, ἐν ἣ συνεκεντρώθησαν πᾶσαι αἱ ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ ἐπὶ τινα χρόνον φοιτήσασαι, ἐν αἷς αἱ δεσπ. Μαρ. Δρακονταείδῃ, Σοφία Λασκαρίδου, Ἀγγελικὴ Στεφάνου, Ἑλ. Βοζίτη νῦν κ. Γεωργαντῇ, Κλ. Ἰωαννίδου, Ἰουλίᾳ Σκούφου, Ἐρμῶ Βάλλῃ, Ἑλ. Τσάντα καὶ ἄλλαι.

Ἡ σχολὴ διηρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα. Προσωπογραφίαν, τοπιογραφίαν, γλυπτικὴν καὶ πηλοπλαστικὴν. ... Ἐφοίτησαν κατὰ τὸ α'. ἔτος 35 δεσποινίδες διδασκόμεναι καὶ θεωρητικὰ μαθήματα, ἥτοι ἀρχαίαν ἱστορίαν μέχρι τῆς Ἀναγεννήσεως ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλ. Φι-

λαδελφέως, καὶ Νεωτέραν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς κ. Δ. Καλογεροπούλου. Κατὰ τὸ β'. ἔτος διοργανώθη ἐκθεσις τῶν ἔργων τῶν μαθητριῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἠῤῥησεν. Ἡ σχολὴ ἐλειτούργησε καὶ γ'. ἔτος, ἀλλὰ διαλυθεῖσης κατόπιν τῆς ἑταιρείας, διελύθη καὶ ἡ σχολὴ ἑλλείπει πόρων.

Αἱ ἐνθουσιωδέστεραι ἐν τούτοις τῶν μαθητριῶν τῆς δὲν ἐγκατέλειπον τὰ ὥραια ὄνειρά των καὶ διὰ συντόνου ἐνεργείας παρὰ τῇ κ. Θεοτόκῃ, τότε ὑπουργῷ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπέτυχον ὅπως ὑπουργικὴ ἀδεία ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τὰς γυναῖκας νὰ κατετάσσονται ὡς τακτικαὶ μαθήτριά ἐν τῇ Καλλ. σχολῇ τοῦ Πολυτεχνείου διὰ τε τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν γλυπτικὴν. Εἰς τοῦτο δὲ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν ἡ εὐδοκίμησις αὐτῶν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Φιλοτέχνων, ἥς ἐνεκα κατετάχθησαν οὐχὶ ἐν τῇ α', ἀλλ' ἀπ' εὐθείας εἰς ἀνωτέρας τάξεις, ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος ἐκάστης μετ' αὐστηρὰν δοκιμασίαν.

Ἐνῷ τῷ 1904 αἱ μαθήτριά ἐπληθύνοντο ἀνερχόμεναι εἰς 23, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου ὑπέβαλον εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐγγραφοῦν, δι' οὗ ἐξήρουν ὅπως ἀπαγορευθῇ ἡ φοίτησις τῶν μαθητριῶν, διὰ λόγους ἀισθητικῆς σεμνότητος. Εὐτυχῶς ἡ αἴτησις ἀπερρίφθη.

... Τῷ 1905 ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λαμπάκη καὶ τῷ 1908 ὑπὸ τῆς Μ. Δρακονταείδῃ καὶ Σ. Βικάντου ἐγένοντο ἀπόπειραι ἰδρύσεως σχολῆς ζωγραφικῆς διὰ Κυρίας, ἀλλ' ἀπέτυχον.

Ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνης ἐτίμησεν ἑαυτὴν καὶ τὴν πατρίδα τῆς. Παρ' ὅλου, τοῦ ἀγῶνα, οὗς ἐδέησε νὰ διεξαγάγῃ κατὰ τὰ πρόθυρα τοῦ Κ'. αἰῶνος· ἐναντίον τῶν ἐσχωριασμένων προλήψεων καὶ τῆς ἀμαθείας, παρ' ὅλην τὴν πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὸν καλλιτέχνην ἀδιαφορίαν τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν ἀστοργίαν τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ἑλλειψιν Λέσχης· ἐνωτικῇ τῶν καλλιτεχνίδων, δυναμένης νὰ ὑποβοηθήσῃ ποικιλοτρόπως τὴν παραγωγὴν καὶ ἐνθαρρυντικὴν ἐκποίησιν τῶν ἔργων αὐτῶν δι' ἐκθέσεως διαρκοῦς, ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνης ἐργάζεται τε.

Παραθέτομεν τὰς εἰκόνας τῶν μᾶλλον ἐκ τῶν Ἑλληνίδων καλλιτεχνίδων ἀνεγνωρίσμενων καὶ ἡγουμένων ἐν πρωτοπορείᾳ τῶν ὁμοφύλων συναδέλφων των.¹

Ἡ κυρία Θ. Φλωρεντία-Καραβίτσα εἶνε ἡ πρώτη κατὰ τὴν ἑξαιρετικὴν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ

1) Προσωπογραφίας τῆς δεσποινίδος Λασκαρίδου καὶ τῆς κ. Γεωργαντῆς ἐδημοσιεύσαμεν ἄλλοτε.

καλλιτεχνία. Κατάγεται ἐκ Σικιτίσης τῆς Μκεδονίας. Κατόπιν διαγωνισμοῦ, ὅτε ἐμαθῆτευσεν εἰς τὸ Ζάππειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐστάλη εἰς Μόναχον· ἐκεῖ ἐμαθῆτευσε παρὰ τῷ κ. Ἰακωβίδῃ καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν τεχνῶν. Ἦ κ. Φλωρεν-Καραβία, ἥς ἰκανὰ ἔργα ἔχει δημοσιεύσῃ ἡ «Πινakoθήκη», διαμένει ἤδη ἐν Καίρῳ.

Ἡ κυρία Μαρίνα Ἀμυραδάκη, κόρη ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ, ἐγεννήθη εἰς τὰ Φαρρά. Ἐμαθῆτευσεν εἰς τὸ Ἀρσακίον. Ἐξεσκήσασα ἐπὶ τριετίαν τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἰς Ὀδησσόν, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ προσελαβε καθηγητὴν τὸν ζωγράφον κ. Λεμπέσην. Οἰκογενειακὰ ἀτυχήματα, ὁ θάνατος τοῦ συζύγου καὶ τῆς κόρης τῆς, τὴν ἐπικράναν ἀφαιρέσασαι τὴν γλῆνν τῆς ψυχῆς τῆς καὶ χρόνον ὅπως ἐργασθῇ περισσότερον. Ὅλην τὴν στοργὴν τῆς πρὸς τὴν τέχνην συνεκέντρωσεν εἰς τὴν «Προσωπογραφίαν» τῆς ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν θανούσης κόρης τῆς, ἣν δημοσιεύομεν ἐν ἐπομένῃ σελίδι.

Ἀπὸ ἐτῶν διδάσκει ἐν τῷ Ἀρσακίῳ ζωγραφικὴν. Ἐπανειλημμένως ἐξέθηκεν εἰς ἐκθέσεις ἔργα.

Ἡ δεσποινὶς Κλεονίκη Ἀσπριώτου εἶνε αὐτοδημιούργημα. Μετὰ τὰς ἐν τῷ Ζαππείῳ Κωνσταντινουπόλεως σπουδὰς τῆς ἐπεδόθη εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα· ἀλλὰ ταχέως τὴν ἐλλέυσεν ἡ τέχνη. Μεταβᾶσα εἰς Πράγαν, ἤσυχλῆθη εἰς τὴν κοσμητικὴν. Ἐν Μονάχῳ ἀπελθοῦσα κατόπιν ἐσπούδασε ζωγραφικὴν ἐπὶ τριετίαν, μαθητεύσασα καὶ παρὰ τῷ Γούζι. Εἰς Περσίους ἐπὶ τετραετίαν διαμείνας, συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς τῆς· καθηγητὰς ἐκεῖ ἔσχε τὸν Benjamin Constan, Collin, Carrière καὶ ἄλλους.

Τῷ 1901 ἐξέθηκε διὰ πρώτην φοράν εἰς τὸ Παρισινὸν Salon, κατόπιν δὲ εἰς Βιέννην, Πράγαν καὶ Ἀθήνας. Εἶνε ἐγκατεστημένη ἐν Παρισίοις, ἀλλ' ἤδη διαμένει ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκτελοῦσα παραγγελίας προσωπογραφιῶν.

Ἔργον τῆς Ἀσπριώτου ἔχει ἀγοράσει καὶ ἡ πριγκίπισσα τῆς Βουλγαρίας Κλεμεντίνη. Ἡ «Ἐμπνευσις» κρίνεται ὡς ἐν τῶν καλλιτέρων ἔργων τῆς.

Ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ Στεφάνου, κόρη ἀνωτέρου διοικητικοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἐγγονὴ γεροισαστοῦ ἐπὶ Ὀθωνος, ἐγεννήθη ἐν Χαλκίδι. Εἶνε ἡ μόνη Ἑλληνίς, ἡ ὁποία ἔχει διπλοῦν πτυχίον, ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν. Ἔσχε διδασκάλους τὸν Λύτραν καὶ τὸν Βροῦτον. Ἐπεράτωσε τὰς σπουδὰς τῆς γλυπτικῆς τῷ 1907, εἰτα δὲ ἐξακολούθησε τὴν σπουδὴν τῆς ζωγραφικῆς, ὑπὸ τὸν κ. Ἰακωβίδην.

Ἡ δεσπ. Στεφάνου διδάσκει ἐν τῷ Ἀρσακίῳ τεχνικὰ μαθήματα, μετέχει δὲ τακτικῶς τῶν ἐν Ἀθήναις καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων.

Ἡ δεσποινὶς Μαριάνθη Δρακονταειδῆ, ἐκ Κεφαλληνίας, ἔλαβε τὰ πρῶτα μαθήματα ἀπὸ τὸν αἰμνηστον Βολωνάκην. Πρῶτη αὐτὴ εἰσῆλθε τῷ 1894 εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, διατελέσασα μαθήτρια ἐπὶ ἔξ ἔτη τοῦ κ. Ροῦλου. Τῷ 1900 μετέβη εἰς Μασσαλίαν, ἀσχοληθεῖσα εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Εἶνε ἡ πρώτη διπλωματοῦχος τῆς ζωγραφικῆς τοῦ Πολυτεχνείου μας. Εἰς πῖναξ τῆς παρ' αὐτῶν ἄνθη ἡγοράσθη ὑπὸ τῆς πριγκίπισσης Ἀλικῆς. Διδάσκει καλλιτεχνικὰ μαθήματα ἐν τῷ Ἀρσακίῳ, ἐξέθεσε δὲ ἔργα εἰς τὰς ἐκθέσεις τοῦ «Περνασσού», τοῦ Ζαππείου καὶ τοῦ «Συνδέσμου Συντακτῶν».

Μαρίνα Ἀμυραδάκη

Θάλεια Φλωρεν-Καραβία

Κλεονίκη Ἀσπριώτου

Ἀγγελικὴ Στεφάνου

Μαριάνθη Δρακονταειδῆ